

det, saa skulle vi altsaa slet Intet gjøre; det Hele var jo saa dog aldeles overflødig; hvad skulle vi overhovedet med Hær og Flaade? Det er jo aldeles intetfigende Offre, vi gjøre; vi kunne jo dog ikke modslaa, naar man for Ulor vil undertvinge os. Men netop herimod har Jølelsen hos Enhver reist sig og sagt, det er ikke det rette Standpunkt; hvor lille end Staten er, bør den gjøre en Modstand, som passer til dens Størrelse. Og denne naturlige funde Jølelser Paabud er ogsaa det politiske Rigtige; thi den, der opgiver sig selv, har allerede derved bidraget til sin Undergang, og det stiller sig ganske anderledes med at angribe den lille Magt, naar man er sikker paa, at det kan ske saa at sige siktiende og uden noget Spektakel, end naar man er overbevist om dog at møde en hæderlig Modstand, der naturligvis meget snart maa ende med, at Vedkommende drager sig ud af Kampen og søger at komme bort, f. Ex. ud af Sjælland over Lillebelt til Fyen, og søger at fortsætte Kampen der. Det er efter min Mening en overordentlig væsentlig Forskjel, der er mellem disse to Situationer. Fra mit Standpunkt vil det derfor stedse stille sig som usædvanlig nødvendigt, at man ved en Forsvarsplan for Danmark, hvad enten Forsvaret kan vare længere eller kortere, hvad enten det kan blive saa og saa stærkt eller mange Gange stærkere, dog altid retter det paa at kunne forsvare Hoveddelene af Riget og ikke forud opgiver nogen stor Del deraf. Jeg antager, at den moralske, den politiske Virkning af en Forsvarsplan, som forud designerede kun en enkelt lille Del af Riget som den, der egentlig iherdig skulde forsvares, men overlod alt det Øvrige til Fjendens Bold, let kunde blive farlig, at en saadan Plan kunde indeholde en Fristelse, som ellers ikke er til Stede. Og man maa ikke sige, at den Magt, der kom, skulde have nogen videre Uærlighed eller Ulempe af, at vi havde denne Koncentration paa Sjælland, nei, den vilde ganske rolig lade os blive staaende der. Naar det var dens Mening virkelig at tage Sjælland og Fyn, vilde den tage Sjælland og Fyn og med megen Fornøjelse lade den danske Armee og den danske Flaade være paa Sjælland; den vilde slet ikke gaa over og genere dem.

Jeg skal nu indskrænke mig til kun et Par Ord om det andet Hovedpunkt, nemlig Flaadens stærke Udøvelse. For mig staaer det som en uomtvistelig Sandhed, at det Forsvar, vi ville være i Stand til at yde, maa ganske væsentlig, ganske overordentlig væsentlig være støttet paa Hæren; det er paa Hæren, vort Forsvar skal hvile. Det er derfor, jeg mener, at ethvert alvorligt Forsøg paa at sætte os i Stand til at opfylde de Forpligtelser, der endnu paahvile os som en uafhængig, skjøndt lille Stat, maa stedse begynde med at sørge for at gjøre Hæren saa stærk som muligt. Jeg skryder mig at tilføje, at jeg taler ikke om Kvantiteten, den er for mig det Under-

ordnede; det er Kvaliteten, det kommer an paa. Det gjælder om, at Hæren, stor eller lille, fuldstændig jævnyrdig kan møde den Magt, den kan komme til at skulle slaaes med. Alt hvad der er nødvendigt for at skaffe den Del af væbnet Styrke, som vi formaa at holde, den største mulige Uddannelse og de bedste Vaaben, er derfor, tror jeg, uafviselig det Første, der maa gjøres. Jeg sigter herved ikke blot til de Meniges Uddannelse; jeg tænker ved Siden heraf fuldkommen saa meget paa Befalingsmændenes Uddannelse gennem alle Grader, ikke mindst paa Officerernes. Saa længe man staaer saaledes over for det profuente Lighedsprincip, at man af Respekt for dette ikke vover at fordre, at Artilleristen eller Ingeniøren skal have større Kundskab, større Indsigt i Artilleri og Befestningskunst end Kavaleristen og Infanteristen, saa længe ser jeg for mit Vedkommende ingen kraftig Begyndelse til en Organisation af Forsvaret. Hæren er, som sagt, for mig Hovedvaabenet, Flaaden kan være et væsentligt Bivaaben. Mindre pansrede Batterier, Torpedoer, Kanonbaade, mindre Panserskibe kunne maafe være gavnlige Vaaben, men de store Kampflibe, til dem har jeg meget ringe Tro, overmaade ringe Tro. Enhver maa dømmes efter, hvad han selv har formaaet at læse ud af Historien. Jeg har for mit Vedkommende læst, at, hvor der paa Søen er en afgjort Overmagt til Stede, der indlader man sig ikke paa Kamp. Søen frembyder ingen Terrainforhindringer, ingen Gjerder, Grøfter, Huse eller Kirker til at forsvare; paa Søen spiller Overmagten den mest afgjørende Rolle. Og hvad have vi derfor set? Vi have seet, at, naar Overmagten havde viist sig, saa forsvandt Modstanden. (Stemmer: Vis!a!) Det er et sørgeligt Exempel at anføre. Vi have seet den russiske Flaade — for at jeg skal gaa tilbage til Krimkrigen —, fra det Dieblit, Strædet var passeret af den engelske og franske Flaade, som vare en Overmagt, strax lukke sig inde i Sebastopol og ikke lade sig lokke ud selv ved den største Fristelse; thi der var flere Hundreder af Skibe spredte over en stor Strækning, som bragte engelske, franske og tyrkiske Tropper over Sorte Hav, men den russiske Flaade blev ganske rolig liggende i Sebastopols Havn. Vi have fremdeles set en engelsk og en fransk Flaade møde i Østersøen og den russiske Flaade strax indespærre sig i Kronstadt og ikke være at formaa til at gaa ud og gjøre det Ringeste for at lægge Fjenden Hindringer i Veien, uagtet han insulterede den paa den mest sødelige Maade ved at ligge og nedskyde Befestningsværker af de russiske Der; paa hvilke man satte Pris. Ja, vi have jo for ganske nylig set, at en forholdsvis langt mindre Sømagt gjorde, at den tydske Flaade i den fransk-tydske Krig forholdt sig ganske rolig i sine Havne, og det uagtet den kort forveien havde skaffet sig et af de prægtigste Kampflibe, der var til paa Jorden; desuagtet fandt den, at